

Primární právo EU – zřizovací smlouvy

1. **Pařížská smlouva** (o zřízení **ESUO**) (podeps. 1951/v platnost 1952),
- 2.-3. **Římské smlouvy** (o zřízení **EHS a Euratomu**) (1957/1958)
(dnes místo EHS - **SMLOUVA O FUNGOVÁNÍ EU**, EURATOM zachován)
4. Úmluva o společných orgánech (Slučovací smlouva) (1965/1967),
5. **Jednotný evropský akt** (1986/1987),
6. **Maastrichtská smlouva o Evropské unii** (1992/1993), dnes **SMLOUVA O EU**
7. **Amsterodamská smlouva** (1997/1999),
8. **Smlouva z Nice** (2000/2003),
9. Smlouva o **ústavě pro Evropu** (Ústava EU) - podeps. 2004, nevstoupila v platnost,
10. **Lisabonská smlouva** (2007/2009).

+ smlouvy rozpočtové a smlouvy o přístupu nových členů

Spojené království Velké Británie a Severního Irsku vystoupilo k 31. lednu 2020

Současný stav smluv primárního práva

I. Smlouvy základní, trvale platné:

1. Smlouva o fungování EU (býv. Smlouva o založení EHS/ES)

2. Smlouva o EU (Maastrichtská)

(3. Smlouva o EURATOMu)

II. Smlouvy revizní, jejichž funkce končí zapracováním jejich obsahu do smluv základních:

= všechny ostatní (*Slučovací smlouva, Jednotný evropský akt, Amsterodamská, Niceská, Lisabonská*)

(na tyto smlouvy se již dnes neodvoláváme, jejich obsah je zapracován do smluv základních, mají dnes již jen historický význam)

III. Všechny přístupové smlouvy a smlouva o vystoupení GB

Smlouva o Evropské unii

- **koncepční otázky EU**
- činnost EU: jen v oblasti vnější činnosti Unie včetně společné zahraniční a bezpečnostní politiky
- **I** Úvodní ustanovení (hlava I) - zásada svěřených pravomocí EU, strukturální změny EU (sukcese), stejná právní síla SEU a SFEU, hodnoty a cíle, loyality, lidská práva
- **II** Demokratické zásady (zastupitelská a přímá demokracie, národní parlamenty)
- **III** Nejzákladnější ustanovení o jednotlivých orgánech EU (rozvedeno dále ve SFEU)
- **IV** Posílená spolupráce
- **V** Velmi rozsáhlá hlava V - vnější vztahy EU - pozůstatek bývalého II. pilíře EU (rozved. ve SFEU)
- **VI** Právní subjektivita, postupy pro přijímání změn Smluv, členství, přílohy.

Smlouva o fungování EU

•Týká se vlastní věcné činnosti EU.

Člení se na části a dále hlavy.

1. Typy **pravomocí EU** (nikoli pravomoci samotné, které jsou upraveny jednotlivými ustanoveními po celé Smlouvě).

2. **Zákaz diskriminace**

3. **Nejrozsáhlejší - vlastní typická činnost EU – úprava integrace**

- vnitřní trh a základní svobody
- prostor svobody, bezpečnosti a práva
- hospodářská soutěž
- jednotlivé politiky (oblasti integrace)

4. Přidružení zámořských území

5. **Vnější činnost Unie** - kromě zahraniční a bezpečnostní politiky (ta je ve Smlouvě o EU), tj. zde obchod, rozvojová spolupráce, ustanovení o mezinárodních smlouvách aj.

6. **Institucionální a finanční** ustanovení:

- podrobná ustanovení o orgánech
- rozpočet EU
- posílená spolupráce

7. Závěrečná ustanovení

Přílohy Smluv – protokoly a prohlášení

- **PROTOKOLY = DOPLŇKY SMLUV – nedílná součást Smluv (37)**
- Protokol (č. 1) o úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii
- Protokol (č. 2) o používání zásad subsidiarity a proporcionality
- Protokol (č. 3) o statutu Soudního dvora Evropské unie
- Protokol (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky
- Protokol (č. 6) o umístění sídel orgánů a některých institucí, subjektů a útvarů Evropské unie
- Protokol (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie
- Protokol (č. 12) o postupu při nadměrném schodku

Hodnotový základ EU (čl. 2 SEU)

- **úcta k lidské důstojnosti,**
- **svoboda,**
- **demokracie, rovnost,**
- **právní stát a**
- **dodržování lidských práv**
- *+ společnost vyznačující se*
- *pluralismem,*
- *nepřípustností diskriminace, rovností žen a mužů,*
- *tolerancí,*
- *solidaritou,*
- *spravedlností*

Nově přijímaný stát: tyto hodnoty a demokratický politický systém, odpovídající ekonomická úroveň

Zásada loajality

- (Článek 4 SEU)
 - EU ctí
 - rovnost členských států (?)
 - národní identitu (politické a ústavní systémy, samospráva)
 - respektuje základní funkce státu
 - **LOAJÁLNÍ SPOLUPRÁCE:**
 - **pozitivní** (učiní všechna opatření k plnění závazků z primárního i sekundárního práva)
 - **negativní** (zdrží se všech opatření ohrožujících dosažení cílů Unie)
- + **národní identita (viz další prezentace)**

Rozmanitost v EU

- **Integrace musí odpovídat zájmům všech členských států**
- Stanoviska jednotlivých členů ohledně **dílčích otázek integrace** se mohou lišit z důvodu jejich specifických zájmů.
- **Obecný důvod Brexitu:** *pocit, že účast v integračním systému přináší Británii **více nevýhod než výhod***
- Postupné rozšiřování Unie (dnes 27 členů) a prohlubování integrace po věcné stránce: EU je stále více **heterogenní**
- **Ztrácejí členské státy kontrolu nad EU ?**